

123 Oppression through Art it self

Vooraf

Mondriaan heeft meer dan honderd losse notities achtergelaten. De langere notities zijn in dit corpus als zelfstandige titel gepresenteerd¹.

De tekst *Oppression through Art it self* beslaat één schrijfblokblad.²

Bron

In Mondriaans nalatenschap³ bevindt zich een manuscript ('J3') met de titel *Oppression through Art it self*. Het manuscript bestaat uit een schrijfblokblad⁴, dat aan één zijde beschreven is. Harry Holtzman⁵ heeft het manuscript gecodeerd als 'J3'. Waarop deze codering is gebaseerd, is niet achterhaald. In dit corpus krijgt dit manuscript dezelfde aanduiding: 'J3'.

Mondriaan heeft de tekst met potlood geschreven en bijna niet gecorrigeerd. Het manuscript is niet gedateerd en niet ondertekend.

We beschouwen deze bron als authentiek, geautoriseerd en onvoltooid.

Basistekst en leestekst

De basis voor de leestekst is 'manuscript J3'. Het hoofdlettergebruik is letterlijk gevolgd. Ongebruikelijke afkortingen zijn opgelost.

Titel

Manuscript 'J3' heeft de titel: *Oppression through Art it self*. Dit is ook de titel van de gepresenteerde tekst. Mondriaan heeft 'it self' niet aan elkaar geschreven, dit nemen wij over.

Datering en ondertekening

Mondriaan heeft manuscript 'J3' niet ondertekend en niet gedateerd. Een aanwijzing voor een datering van 'J3' is niet gevonden in Mondriaans correspondentie.

Ontstaan en publicatie

In de brieven van Mondriaan zijn geen opmerkingen gevonden over manuscript 'J3'.

Manuscript 'J3' is gepubliceerd in *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*⁶.

Sleutelwoorden

Met een aantal kenschetsende woorden (in alfabetische volgorde) geven we aan wat er in *Oppression through Art it self* besproken wordt. Van de zogenoemde specifieke en soms minder specifieke Mondriaan-woorden wordt een verklarende omschrijving gegeven in het 'Sleutelwoordenregister'⁷. De in dit register verduidelijkte sleutelwoorden zijn hieronder cursief weergegeven.

Sleutelwoorden: *abstract art, equilibrium, oppression, true reality, sur-men, unity*.

Bijzondere woorden

In *Oppression through Art it self* gebruikt Mondriaan de term 'Sur-men'. Waarschijnlijk doelt Mondriaan hier op het Franse woord 'sur-homme'. 'Sur-homme' is het Frans voor Nietzsches⁸ term 'Übermensch'⁹.

¹ Digital Appendix: Supplements 128 – Overview of all notes in Box 5.

² Deze tekst wordt ook vermeld in Digital Appendix: Supplements 072+ *Texts about oppression*.

³ Holtzman Deposit: Box 5 Folder 10.

⁴ Afmeting: 26,7 x 20,3 cm (10½ x 8 inch).

⁵ Harry Holtzman (1912-1987), Amerikaans kunstenaar, Mondriaans erfgenaam.

⁶ H. Holtzman and M.S. James (eds.). *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*. Boston, 1986: 380 (als: 'Oppression through art itself').

⁷ Digital Appendix: Documentation - Mondrian Vocabulary Explained.

⁸ Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900), Duits filosoof.

⁹ 'Surhomme - Dans la philosophie de Nietzsche, type d'homme supérieur par la volonté.' (Bron: *Petit Larousse Illustré*, 1974: 987). De term die Nietzsche gebruikte, was 'Übermensch'.